

Wonderlijk
Wild
in de
tuin

Toevoeg meer leven in je tuin

Hoe maak je van je tuin een **wonderlijk** plekje?

Vink aan wat je al hebt en
kijk wat er nog mogelijk is

creatief met **afval**

plant 1 boom, struik
of klimplant

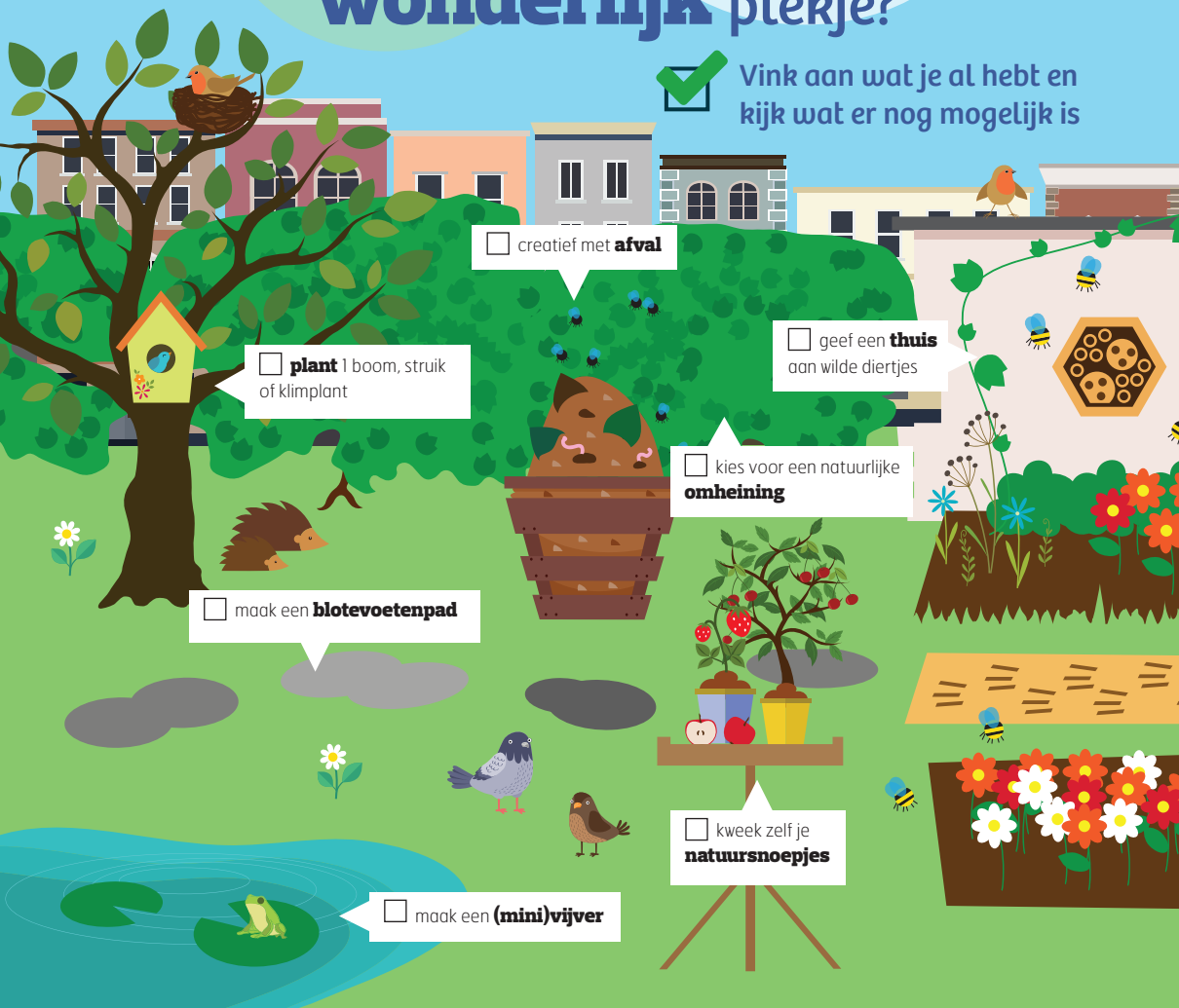
geef een **thuis**
aan wilde diertjes

kies voor een natuurlijke
omheining

maak een **blotevoetenpad**

kweek zelf je
natuursnoepjes

maak een **(mini)vijver**

laat **bladeren** liggen

plant **15 soorten** bloeiende planten

laat van je **horen**

maak een **bonentipi**

Hoe maak je van je tuin een wonderlijk plekje

Mogen we je voorstellen: de *Groene Gorilla!*

Een lieve tuinaap op zoek naar een nieuwe thuis. Of liever: een nieuwe tuin. Hij nodigt je uit om elf tips, of checks, uit te voeren waarmee jij je tuin kan omtoveren in een wonderlijk wild plekje.

De natuur staat onder druk. Dieren hebben het steeds moeilijker om eten of een slaapplek te vinden. Dankzij de opdrachten van de Groene Gorilla geef jij een thuis aan tal van wilde dieren.

Heb je een kleine of een grote tuin? Heb je veel, of eerder weinig tijd? Maakt niet uit. De Groene Gorilla heeft voor elk wat wils. En het resultaat? Een tuin vol leven, om extra van te genieten..

Water doet leven

maak een (mini)vijver

Een kleine tuinvijver is een oase van leven: libellen, kikkers of bootsmannetjes, ze komen allemaal naar dit zwem- of drinkbadje. Iedereen speelt graag met water: zoeken naar glibberige beestjes, een zandsoepje brouwen of een welkome afkoeling in warme zomers.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar, gebruik liefst regenwater.

Hoe lang duurt dit

1u

Dit heb je nodig

Spade of schopje, zinken tijl of halve wijnton, waterplantjes van hier, zoals bijv. **watermunt**, waterdrieblad, wateraardbei, kiezeltjes, wit zand, schelpjes, waterradje, gietertje, regenton.

Hoe? Voorzie een zinken tijl of een wijnton en leg wat kiezelsteentjes, zand of schelpjes op de bodem. Stapel stenen aan een zijde van de tijl zodat dieren er makkelijk in en uit kunnen. Laat je zelfgemaakte vijvertje vullen met natuurlijk regenwater. Om het helemaal compleet te maken, voeg je best enkele zuurstofplantjes toe die hier voorkomen, zoals watermunt, waterdrieblad of wateraardbei. Geen tijd voor

een vijvertje? Vang dan regenwater op in een regenton en gebruik het om de planten in je tuin te bewateren.

Heb je hulp nodig? Schakel dan Ecoworks in, partner van Natuurpunt en de Vlaamse expert in eco(zwem)vijvers.

www.ecoworks.be

Waarom een mini-vijver?

Wild voor kinderen: Water om mee te spelen.

Wonderlijk voor volwassenen: Regenwater recupereren, gratis water om je planten te bewateren.

Wijs voor de natuur: Drink- en wasplaats voor vogels, een thuis voor waterjuffers, waterkevers, schaatsenrijders

Snoepjes *van de natuur*

*kweek je eigen bessen,
groentjes of kruiden*

De Groene Gorilla is verlekkerd op rode, witte of zwarte besjes, frambozen of stekelbezen. Wedden dat je kinderen of kleinkinderen er ook verzot op zijn?

Hoe moeilijk is dit

Periode

Struiken in pot kunnen zowat het hele jaar worden geplant. Planten met blote wortel best van november tot maart. Aardbeien plant je in augustus, om ze een klein jaar later te verorberen.

Hoe lang duurt dit

2-3u

Dit heb je nodig

Vruchtdragende planten: rode, zwarte, witte bes, framboos, doornloze braam, aardbei ... , ook een bijenhotel en compost.

Hoe? Laat je kinderen kiezen welke natuursnoepjes ze in hun tuin willen. Kies de juiste groeiplaats voor je vitamine-bommetjes.

Frambozen of rode, zwarte en stekelbessen zijn tevreden met een miniplekje in de zon of halfschaduw. Doornloze braam, kiwi en druif klimmen met plezier tegen gevels en schermen. Appel, peer of perzik kunnen geleid en gesnoeid worden zodat ze tegen muren kunnen groeien.

En de aardbei, de praline van moeder natuur, groeit graag aan de voeten van al die struikjes en bomen.

Wist je dat je ze ook kan kweken in een regenpijp, wijnton of bloembakken? Maak je plantgat groot genoeg en meng, indien mogelijk, wat compost onder de aarde. Hang een bijenhotel op een zonnige plaats in de buurt om bestuiving te bevorderen.

.....
Waarom natuursnoepjes?

Wild voor kinderen: Hmmm, snoepjes!

Wonderlijk voor volwassenen: Vitaminen voor het hele gezin.

Wijs voor de natuur: Lekkers voor bijen, hommels en vogels.

Wonderlijk Wild Woud

plant minstens 1 boom,
struik of klimplant

De Groene Gorilla is gek op bomen, struiken en klimplanten om in te slingeren. Ook voor jou zijn het de beste plekjes om in te klauteren of de ultieme verstoppaats. Eens volgroeid zijn ze een thuis voor heel wat vogels.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar rond, maar tussen oktober en maart is het beste.

Hoe lang duurt dit

1-2u

Dit heb je nodig

Kies voor bomen en struiken van hier, bijv. wilde kers, boswilg, veldesdoorn, taxus, hulst, lijsterbes, meidoorn, hazelaar, gelderse roos, liguster, wilde kamperfoelie, wilde bosrank, hop of klimop. Ook een steunpaal (bij boom), schop(je), bevestigingsstrips of oude fietsband, klimhulp voor klimplanten.

Hoe? Koop je bomen en struiken best in de winter. Bomen zijn er in alle maten, dus kies aan de hand van je tuingrootte. Jonge bomen ondersteun je eerst met een steunpaal. Verwijder de paal als de boom zichzelf kan ondersteunen. Bomen en struiken plant je vanaf het midden naar het einde van je tuin. Kleinere planten en bloemen zet je eerder vooraan. Voor kleine tuintjes zijn klimplanten ideaal. Je zet ze tegen

je gevel, omheining, schommel of versiert er je pergola mee. Verwonderde 'ooooh's' en verbaasde 'waaaauw's' worden gegarandeerd jouw deel. Nachtvinders zijn helemaal gek op wilde bosrank of kamperfoelie. Die laatste ruikt 's avonds heerlijk!

Ontdek het plantenaanbod op:
www.natuurpunt.be/winkel

Waarom groen planten?

Wild voor kinderen: De beste verstopplekjes.

Wonderlijk voor volwassenen: Welverdiende rust in je hangmat, schaduw en een prachtig uitzicht.

Wijs voor de natuur: Schuil- en nestplaats voor vogels, voedsel voor heel wat nectardrinkers zoals bijen en vlinders.

Wees lekker lui

laat de bladeren liggen

Met minder werk, meer leven in de tuin? Het kan! Voorzie een humuslaag of een laag met gehakseld hout. Een humuslaag zit boordevol leven: wormen, duizendpoten, merel, roodborst, bruine kikker ... scharrelen hier hun kost bij elkaar.

Pssst: vergeet niet af en toe zelf tussen de bladeren te springen!

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar, tijdens de herfst is het beste.

Hoe lang duurt dit

Minder dan 30 minuten.

Dit heb je nodig

Borstel of riek, dood hout (best geen behandeld hout). Gehakseld hout indien je kiest voor haksellaag.

Hoe? Een humuslaag maak je door je gevallen bladeren te laten liggen of onder je struik of boom te vegen. Hakselhout uitstrooien is ook een optie. Hiermee geef je prachtige paddenstoelen, zoals het guitige hazenpootje en het bizarre nestzwammetje, een flinke duw in de rug. Leg in de hoek nog een stapeltje dood hout en klaar is kees.

Waarom bladeren laten liggen?

Wild voor kinderen: Spelen met de bladeren of wormen zoeken.

Wonderlijk voor volwassenen: Minder onderhoudswerk.

Wijs voor de natuur: Vol leven: wormen, duizendpoten, merel, roodborst, bruine kikker ...

Krachtvoer voor je tuin

composteer je afval

Een composthoop of -bak zit vol leven en het resultaat is de beste voeding die je aan je planten kan geven. Maar liefst de helft van je afval wordt zo omgetoverd in krachtvoer. Vogels en egels vinden er een 'all you can eat'-buffet. Voor de gevoelige neuzen: een compost- of wormenbak geeft geen nare geurtjes.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar door, behalve in de winter.

Hoe lang duurt dit

2-3u

Dit heb je nodig

Afval, compostvat, stok om de compost 1 of 2x per week te luchten.

Hoe? Heb je weinig plaats?

Een compostvat is ideaal voor een kleinere tuin of als je niet veel tuinafval hebt.

1 Start in het voorjaar, de zomer of de herfst.

2 Plaats het vat op een zonnige plek in de tuin, op een houten pallet of op enkele tegels waar je wat ruimte tussen laat.

3 Zorg voor een bodemlaag van kleine takjes en verwelkte bloemen of planten.

4 Voeg regelmatig nieuw tuin- en keukenafval toe

5 Om te luchten, schud de compost een of twee keer per week om met een beluchtingsstok.

6 Na 6 maanden word je beloond met compost van eigen makelij!

Ontdek nog meer tips op:
www.velt.be/composteren

Waarom composteren?

Wild voor kinderen: Spelen met afval? Het mag!

Wonderlijk voor volwassenen: Minder afvalkosten en gratis grond voor die bessenstruiken.

Wijs voor de natuur: Boordevol leven.

Bouw het mooiste schuilplekje

maak een bonentipi

Iedereen, ook de Groene Gorilla, heeft soms een plekje voor zichzelf nodig. Kleine tuintjes lenen zich meestal niet om een echte wilgenhut te bouwen of struiken zo aan te planten dat ze een struikhuisje vormen, maar een bonentipi neemt maar een miniplekje in beslag.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Voor de lentetipi plant je erwtes in maart. Tegen eind mei, heb je dan een volgroeide tipi. Voor de zometipi plant je je bonen vanaf half mei. Zo geniet je maandenlang van je bonentipi.

Hoe lang duurt dit

2u

Dit heb je nodig

Min. 3 sterke en lange takken, hoog klimmende erwten zoals 'blauwschokkers' met paarse bloemen, hoog klimmende 'pronkbonen', touw om de takken bovenaan vast te maken, bevestigingsstrips.

Hoe? Kies minstens 3 (lieft meer) lange takken van 2 meter lang en plaats die als een indianentent tegen mekaar. Maak de takken bovenaan vast met een sterke knoop. Aan de voet van de takken plant je vanaf half mei per tak 5 klimbonen die omhoog zullen groeien. Je kan horizontale draadjes spannen voor een extra dichte begroeiing. In de zomer heb je dan een fantastische levende hut.

Tip! Zogenaamde pronkbonen bloeien uitbundig en lokken veel bestuivers aan, zoals donzige hommels en kleurrijke vlinders.

Waarom een bonentipi?

Wild voor kinderen: Indiaantje spelen was nog nooit zo leuk.
Wonderlijk voor volwassenen: Prachtig om naar te kijken en om af en toe in te kruipen.
Wijs voor de natuur: Schuilplaats voor dieren, nectar voor vlinders en bijen.

Ontdek het rijke aanbod aan nestkastjes op
www.natuurpunt.be/winkel

Vlinders en vogels in je tuin
beloeren is een geweldige
belevenis. Mezen, mussen,
vinken, koninginpages of
daggauwoogjes ...
hou jij ze uit elkaar?

Natuurpunt organiseert op
vaste tijdstippen een vlinder-
en vogeltelling.

Alle info vind je op
www.vogelweekend.be
www.vlinderweekend.be

Verwelkom *nieuwe vrienden* geef een thuis aan wilde diertjes

De gorilla is niet graag alleen. Hij houdt van het gezelschap van zoveel mogelijk dieren, die allemaal een plekje zoeken om te wonen. Maak van je tuin een wonderlijk wild dierenhotel en krijg zo vogels, vlinders, vleermuizen en bijen op visite.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Kan het hele jaar, maar best voor einde maart. Dan beginnen de meeste dieren aan een gezinnetje.

Hoe lang duurt dit

Minder dan 30 minuten.

Dit heb je nodig

Nestkast, vleermuizenkast, bijenhotel, bevestigingsmateriaal: touw, ijzerdraad, spijker of schroef, lok ze naar je tuin met bloemen (pag. 22), een bonen-tipi (pag. 12) of een mini-vijvertje (pag. 3)

Hoe? Kies een goede nestkast voor vogels: kijk even in het rond welke kleine vogels het meest in je buurt voorkomen. In de stad maken een mussenappartement of gierwaluwkast een goede kans om bezet te worden en ook een vleermuizenhuis tegen de gevel is geen slechte keuze. Aan de stadsrand kan je proberen om een nestkast voor de pimpel- of koolmees, roodborst of winterkoning te hangen. Ook egels kan je

een schuilplaats geven onder een houtstapel. Een hotel voor wilde bijen is overal een succes, zolang je het maar in de zon hangt. Bekijk het rijke aanbod aan nestkastjes op:

www.natuurpunt.be/winkel

Waarom nestkastjes in je tuin?

Wild voor kinderen: Meer speelvriendjes.

Wonderlijk voor volwassenen: Solitaire bijen bestuiven je aardbeien en ze steken niet. Vleermuizen vangen duizenden muggen en vogels geven je 's ochtends het mooiste concert.

Wijs voor de natuur: Een warme thuis voor tientallen dieren.

Gratis voetenmassage

maak een blotevoetenpad

De Groene Gorilla loopt liever met zijn blote voeten over verschillende soorten ondergrond. Zo'n uniek blotevoetenpad laat bovendien ook regenwater doordringen in de bodem en biedt schuilplaats aan tientallen diersoorten zoals pissebedden, duizendpoten en zwarte wegmieren.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar.

Hoe lang duurt dit

3-4u

Dit heb je nodig

Houtsnippers, kiezelstjes, droog zand, boomschijven, betondallen, worteldoek, kruitwagen, spade, schupje, borstel.

Hoe? Leg een blotevoetenpad aan in je tuin. Gebruik verschillende ondergronden zoals: stukjes gazon, paden van houtsnippers, ronde kiezelstjes, droog zand, een omgevalen boomstam, boomschijven, niet te scherpe natuurstenen of enkele betondallen. Gebruik een worteldoek om ongewenste plantengroei tegen te houden. **Psst:** maak er een hinkelparcours van, een top-per voor de kinderen!

Waarom een blotevoetenpad?

Wild voor kinderen: Een hink-stap-spring-parcours in je tuin.

Wonderlijk voor volwassenen: Natuurlijke voetenmassage, minder wateroverlast bij hevige regen.

Wijs voor de natuur: Diversiteit aan ondergrond zorgt voor diversiteit aan diertjes.

Doe de tuinchecks en krijg deze beestjes op bezoek!

ROODBORST Innemende zanger met romantische inborst. Houdt van struikgewas, humus en zwoele avonden.

KLEINE VOS Vrolijke feestneusvlieder met een eigen drankrietje. Houdt van zoete nectarcocktails en warme zomerdagen.

7-STIPPELIG LIEVEHEERSBEESTJE

Trendy rood kevertje met 7 zwarte stippen. Houdt van bladluizen en omgekeerde bloempotjes met hooi.

DAGPAUWOOG Kleurrijke vlinder met ogen om in te verdwalen. Houdt ervan om rovers op het verkeerde been te zetten.

EGEL Stekelige bolster met een zachte pit. Houdt van naaktslakkenbuffet en lange wandelingen.

NEUSHOORNKEVER

Bizarre reuzenkever met een wipneus. Houdt van houtsnippers en compost.

DWERGVLEERMUIS Schimmige snelheids-duivel met onstilbare honger. Houdt van gifvrije tuinen en een warme schuilplaats onder dakpannen, in spouwmuur of een zuiderse nestkast.

ZEBRASPIN

Warmbloedige acrobaat met zebra-strepen. Houdt van halsbrekende toeren op zonbeschenen muren.

MEREL Man in Black. Houdt van regenwormen en originele nestplaatsen.

HOMMEL Zachtvaardige workaholic, staat in voor al je stuifmeeltransporten.

VUURJUFFER Lady in Red. Houdt van waterballet en zonnige lentedagen.

ALPENWATERSALAMANDER Slome slinger met oranjebruine buik. Houdt van humus, houtblokken en heerlijk helder H₂O.

BRUINE KIKKER Coole kikker met tijgermotief. Houdt van een teruggetrokken leven en nachtelijke uitstapjes bij de buren.

Verbind het groen

alle tuintjes samen!

Veel dieren kunnen niet vliegen of klimmen en verplaatsen zich enkel over de grond. Ommuurde tuinen zijn dan ook zo goed als onbereikbaar. Kies voor een natuurlijke haag of maak een doorgang in je omheining om egels, kikkers of padden door te laten.

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar.

Hoe lang duurt dit

2-3u

Dit heb je nodig

Spade, schepje, snoeischaar, natuurlijke haag: haagbeuk, beuk, veldesdoorn en liguster, lieve buren.

Hoe? Kies voor een levende omheining. Vaak gebruikte soorten zijn haagbeuk, beuk, veldesdoorn en liguster. Onder bestaande omheiningen graaf je zonder veel moeite een egeltunnel van minstens 20x20x20cm.

.....

Waarom een natuurlijke omheining?

Wild voor kinderen: Speel eens bij de buren.

Wonderlijk voor volwassenen: Een prachtige, groene rand rond je tuin.

Wijs voor de natuur: Een vrije doorgang voor de egel of de bruine kikker.

Fleur de boel op

15 soorten bloeiende planten in je tuin

Niets zo mooi als een wilde bloem, niets zo vrij als een wilde plant. De Groene Gorilla vergaapt zich niet alleen aan de vele geuren en kleuren, hij staart ook vol verbazing naar de vele vlinders en bijen die ze aantrekken. Wat een wonderlijke bedrijvigheid!

Hoe moeilijk is dit

Periode

Het hele jaar, maar in de lente is het best.

Hoe lang duurt dit

1- 2u

Dit heb je nodig

Plantjes en wilde bloemen: krokus, sterhyacint, narcis, slanke sleutelbloem, madeliefje, roklaver, klokjes (perzikbladig, breed, kluwenklokje ...), kaasjeskruid, korenbloem, reuikerwt, goudsbloem, zonnebloem, kaardebol, kogeldistel, rode zonnehoed, tijm, lavendel, salie, wilde marjolijn, rode spoorbloem, schupje, bloempotjes, compost.

Hoe? Plant of zaai zoveel bloemen als je maar kan. Bloemen in borders, bakken en potten. Kruidenplanten of bloeiende klimplanten. Vroege bolgewassen of late herfstbloeiers. Kies vooral soorten die in het wild voorkomen, geen gecultiveerde. In de zomer komen kleurrijke vlinders je tuin opvrolijken. Voor de bijen zijn bloemen trouwens levensnoodzakelijk wanneer ze uit winterslaap komen.

Ook in het gazon kunnen bloemen een plaats krijgen. Plant enkele madeliefjes en ze breiden vanzelf uit. Sla aan de rand eens een maaibeurt over en laat de klavers in bloei komen.

De koekjes van Lu geven alvast het goede voorbeeld. Op de graanakkers krijgen wilde bloemen de ruimte om te bloeien. Zo bieden ze een rijk voedselbuffet voor vlinders en bijen. www.lu.be

Waarom bloemen planten?

Wild voor kinderen: Maak iemand blij met het mooiste bloemetje uit je tuin.

Wonderlijk voor volwassenen: Instant geluk met al die kleur- en geurpracht.

Wijs voor de natuur: Gratis nectarbar voor bijen, zweefvliegen en vlinders.

De Groene Gorilla *losgelaten?*

Vertel het aan de wereld!

Laat weten welke acties jij hebt ondernomen
in je eigen wonderlijk wild plekje.

Dat is belangrijk, want zo kunnen Natuurpunt en Velt
alle acties in kaart brengen en weten we hoeveel
m² wonderlijk wilde tuinen er zijn in Vlaanderen.

Ga naar

www.wonderlijkwild.be

en laat weten wat je in je tuin hebt gedaan!

*Laat weten
welke checks
je hebt
volbracht!*

*Meer leven, meer
avontuur en meer plezier!*

Vragen over je *tuin?*

Tuinieren hoef je gelukkig niet alleen te doen.
De tuinadviseurs staan je bij met raad en daad.
Contacteer ze via de website of via de facebookgroep.

Meer info op

www.wonderlijkwild.be

Over *Natuurpunt*

Natuurpunt beschermt al meer dan 50 jaar planten, dieren en hun natuurlijke omgeving in Vlaanderen. Zodat we nu én in de toekomst van de natuur kunnen genieten. Gesteund door bijna 100.000 leden zetten meer dan 6000 vrijwilligers zich dagelijks in om bedreigde planten en dieren te beschermen in 500 natuurgebieden. Buiten die natuurgebieden bevindt de grootste oppervlakte aan potentieel groen zich in onze privétuinen, die een steeds belangrijkere haven worden voor dieren en planten. Ook daar wil Natuurpunt hen een mooie en veilige thuis geven. www.natuurpunt.be

Over *Velt*

Met Velt stap je binnen in wonderlijke tuinen waar planten graag groeien en waar vele beestjes een zalige schuilplaats vinden. Met Velt proef je van lekkere tuinen waar je onbezorgd fruit en groenten kan plukken en eten, want een gifspuit komt er niet in. Met Velt beland je in speelse tuinen, waar je kan ravotten en ontspannen naar hartelust. Kortom, met Velt ga je tuinieren als de beste. Ontdek de vereniging voor ecologisch leven en tuinieren op www.velt.nu

Met steun van:

natuurpunt

Help de bij

Plaats een bijenhotel

Bijen hebben het moeilijk in België. Jij kan ze helpen in je tuin, maar ook op je werk of in je gemeente. Bestel een groot bijenhotel en Natuurpunt installeert het, waar ook in België. Zo geven we de bijen een veilige thuis. www.natuurpunt.be/bijenhotel

LU

Créateur de biscuits
depuis 1846

HARMONY OVEREENKOMST

Met de LU'Harmony overeenkomst, verplicht LU zich
tot het constant **verbeteren** van tarweteelt.

DE 4 ENGAGEMENTEN VAN LU

- 1** Meer dan **1700** landbouwpartners
- 2** Een **veeleisende** overeenkomst bij elke stap van tarweteelt
- 3** Bescherming van de lokale **biodiversiteit**
- 4** **Traceerbare** tarwe van het veld tot het koekje

In samenwerking met

LU'Harmony, betere tarwe voor onze koekjes